

Naziv originala:
Brooke Davis
LOST & FOUND

Copyright © Brooke Davis, 2014
Translation Copyright © 2016 za srpsko izdanje Vulkan izdavaštvo

ISBN 978-86-10-01753-3

Ova knjiga štampana je na prirodnom recikliranom papiru od drveća koje raste u održivim šumama. Proces proizvodnje u potpunosti je u skladu sa svim važećim propisima Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja Republike Srbije.

BRUK DEJVIS

Čudesna
potraga

Prevela Ana Anastasijević

 izdavaštvo
vulkan

Beograd, 2016.

Mami i tati

*Ne znam kako drugačije da vam
zahvalim što ste me stvorili.*

DEO PRVI

Mili Berd

Smrt njenog psa Ramba bila je prva smrt s kojom se Mili suočila. Našla ga je jednog jutra pored puta, dok je izgledalo kao da će se nebo srušiti, i dok se magla kao neki duh obavijala oko njegovog izlomljenog obličja. Vilice i oči bile su mu širom otvorene, kao da laje. Zadnja leva šapa bila mu je iskrenuta, usmerena onako kako normalno nije bilo moguće. Magla se dizala oko njih, na nebu su se skupljali oblaci, a ona se pitala hoće li se Rambo pretvoriti u kišu.

Tek kada ga je dovukla do kuće u školskom rancu, njena majka zaključila je da je nastupilo vreme da joj objasni kako svet funkcioniše.

„Otišao je na bolje mesto“, doviknula joj je dok je usisavala dnevnu sobu.

„Na bolje mesto?“

„Šta? Da, raj, ljubavi, zar nisi čula za to? Zar vas ničemu ne uče u proklesoj školi? Podigni noge! To je pseći raj, gde zauvek ima biskvita, i u kome psi mogu da kake gde god žele. Pa, dobro, spusti noge. Rekla sam, spusti noge! I oni tamo kake, šta ja znam, pseće biskvite, tako da po ceo dan kake i jedu biskvite, trčkaraju unaokolo i jedu kake drugih pasa, koje su, u stvari, biskviti.“

Mili je razmišljala nekoliko trenutaka. „Zašto onda uopšte gube vreme ovde?“

„Šta? Pa, ovaj, moraju to da zasluže. Moraju da ostanu ovde dok ih ne izaberu za to bolje mesto. Nešto kao *Pseće preživljavanje**.“

„Znači, Rambo je sad na drugoj planeti?“

„Pa, da. Na neki način. Mislim – zar stvarno nisi čula za raj? Za dragog boga koji sedi gore, među oblacima, za satanu koji vlada podzemljem, i sve te stvari?“

„Mogu li da odem do Rambove nove planete?“

Njena majka isključila je usisivač i pogledala pravo u Mili. „Samo ako imaš svemirski brod. Imaš li svemirski brod?“

Mili je gledala u svoja stopala. „Nemam.“

„Pa, onda ne možeš da odeš na Rambovu novu planetu.“

Nekoliko dana kasnije Mili je otkrila da Rambo sigurno nije na novoj planeti, nego da je, u stvari, u njihovom dvorištu, nemarno zakopan ispod novina. Pažljivo je podigla novine i videla Ramba, ali to više nije bio on; smanjio se, crvi su već počeli da ga jedu i počeo je da trune. Od tada se iskradala svake noći da bi bila s njim dok se njegovo telo pretvaralo iz nečega ni u šta.

Druga smrt s kojom se Mili susrela bila je smrt starca koji je prelazio ulicu. Gledala je kako leti kroz vazduh kada ga je automobil udario i učinilo joj se da je videla kako se smeši. Njegov šešir sleteo je na vrh znaka za zaustavljanje, a štap koji je ispustio, igrao je oko bandere pre nego što je njegovo telo tresnulo o ivičnjak. Probila se kroz noge okupljenog sveta i klekla pored njegovog lica. Zagledala mu se duboko u oči, ali je njegov pogled bio nepomičan, kao da je nacrtan. Prešla je prstima po borama na njegovom čelu, pitajući se za šta ih je koristio.

* Misli se na emisiju *Survivor*, u kojoj se takmičari bore da prežive u prirodi bez osnovnih sredstava za život. (Prim. prev.)

Čudesna potraga

Zatim su je udaljili od njega i kazali joj da pokrije oči, zato što je ona *samo dete*. I dok je švrljala prema kući dužim putem, pomislila je kako je možda došlo vreme da pita tatu o ljudskom raj.

„Vidiš, žabice, postoje raj i pakao. U pakao idu zli ljudi, kao što su kriminalci, prevaranti i saobraćajci, a u raj idu dobri ljudi, kao što smo ti i ja i ona lepa plavuša koja se takmiči za titulu najboljeg kuvara na televiziji.“

„Šta se dešava kad dođeš tamo?“

„U raj se družiš s bogom i Džimijem Hendriksom i možeš da jedeš krofne kad god poželiš. A u paklu moraš da, ovaj... igraš makarenu. Zauvek.“

„A gde odeš ako si i dobar i loš?“

„Šta? Ne znam. U *Ikeu*?“

„Hoćeš li da mi pomogneš da napravim svemirski brod?“

„Sačekaj malo, žabice. Možemo li da nastavimo kad opet budu reklame?“

Uskoro je Mili primetila da sve oko nje umire. I bube, i pomorandže, i jelke, i kuće, i poštanski sandučići, i igračke, i flomasteri, i sveće, i stari ljudi, i mladi ljudi, i ljudi srednjih godina. Tada još nije znala da će se posle dvadeset sedam bića koja je upisala u svoju *Knjigu umrlih* – pauka, ptice, bake i komšijske mačke Gertrude, pored ostalih – na tom spisku naći i njen tata. Da će pored broja dvadeset osam napisati: *MOJ TATA*, slovima toliko velikim da su zauzela dve strane. Da neko vreme posle toga neće znati šta bi drugo mogla da radi osim da zuri u ta slova toliko dugo da na kraju zaboravi šta znače. Da će to raditi pod svetlom baterijske lampe, sedeći u hodniku ispred sobe svojih roditelja i osluškujući kako se njena mama pretvara da spava.

Prvi dan čekanja

Kada se igrala igre *poveži tačke**, Mili je uvek bila Tačka jedan, mama Tačka dva, a tata Tačka tri. Linija je polazila iz stomaka Tačke jedan, obmotavala se oko Tačke dva i Tačke tri – koje su obično gledale televiziju – i vraćala, praveći trougao. Mili bi trčala oko kuće dok joj je crvena kosa lepršala oko glave, a trougao između njih uvijao bi se oko nameštaja. Kada bi mama rekla: „Hoćeš li da prestaneš, Milisent?“, trougao bi se pretvorio u ogromnog dinosaura. Kada bi tata rekao: „Dodi, sedi kod mene, žabice“, trougao se transformisao u veliko srce koje kuca. „Dum-dum, dum-dum“, šaputala bi ona u ritmu njegovih otkucaja dok bi se gnezdila na kauču između Tačke dva i Tačke tri. Tad bi Tačka tri šćepao Tačku jedan za ruku i namignuo joj. Titrajuće slike s televizora obasjavale bi mu lice u mraku. *Dum-dum, dum-dum.*

Prvog dana čekanja Mili stoji tačno tamo gde joj je mama pokazala. Pored odeljenja sa ženskim vešom i preko puta lutka u havajskoj košulji. „Odmah se vraćam“, kaže mama i Mili joj veruje. Tačka dva nosi zlatne cipele, čije potpetice odzvanjaju kao pucnji. Kreće prema odeljenju s parfemima – *Bam!* – prolazi pored odeljenja s muškom garderobom – *Bam!* – i nestaje iz vidokruga: *Bam!* Linija između Tačke jedan i Tačke dva rasteže se i zateže, i Mili posmatra kako postaje sve tanja i tanja, sve dok ne postane samo tanka ogrebotina u vazduhu.

Dum-dum. Dum-dum. Dum-dum.

* Igra u kojoj se spajanjem tačaka po određenom redu (najčešće po rednim brojevima) dobija neka slika. (Prim. prev.)

Čudesna potraga

Mili će od tog trenutka zauvek sa sobom nositi sećanje na mamu koja postaje sve manja, i manja, i manja. Ta scena odvijaće joj se pred očima u različitim trenucima tokom života. Kad god neko u filmu bude rekao: „Odmah se vraćam.“ Kada u četrdesetim bude pogledala u svoje ruke i ne bude mogla da ih prepozna. Kad god bude smislila neko glupo pitanje, a ne bude mogla da se seti koga da pita. Kad bude plakala. Kad se bude smejala. Kad se nečemu bude nadala. Osećaće blagu paniku svaki put dok bude gledala kako sunce nestaje u vodi, ali neće znati zašto. Kada je dečak prvi put bude stvarno dodirnuo, ona će zamisliti kako on nestaje na horizontu, daleko, daleko izvan njenog domašaja.

Ali ona ništa od toga još ne zna.

Zna da je noge bole od stajanja. Skida ranac i puži ispod stalaže s donjim vešom. Njena mama govorila je da postoje žene koje ne mogu da vide svoje intimne delove zato što jedu kofe piletine*. Možda je ovaj veš za njih. Mili nikad nije videla piletinu u kofi. „Ali nadam se da ću je videti“, kaže naglas, dodirujući nežno donje rublje. „Jednog dana.“

Lepo je tamo, ispod džinovskog veša. Visi joj tik iznad glave, toliko blizu lica da može da diše u njega. Otvara ranac, vadi jedan od sokova koje joj je mama spakovala, stavlja slamku i pije ga. Kroz pukotine između veša gleda kako prolaze noge. Neke idu nekuda, druge ne idu nikuda, neke igraju, a neke skakuću, vuku se, škripe. Mala stopala, velika stopala, srednja stopala. Patike, cipele s visokim potpeticama, sandale. Crvene cipele, crne cipele, zelene cipele. Ali nema zlatnih cipela. Ni eksplozija koje one prave.

Par svetloplavih gumenih čizama prolazi gegajući se. Mili gleda svoje čizme. „Znam da ste ljubomorne“, kaže im, „ali moramo da ostanemo ovde. Mama je tako rekla.“ Pruža vrat da bi gledala kako svetloplave čizme lagano poskakuju niz prolaz i odlaze na

*U čuvenom lancu brze hrane KFC (*Kentucky Fried Chicken*), pileća krilca služe se u manjim i većim kartonskim kofama. (Prim. prev.)

odeljenje sa igračkama. „Dobro“, kaže. Vadi svoju *Knjigu umrlih* iz ranca, cepa jedan list i piše na njemu: „Odmah se vraćam, mama“, presavija ga napola i stavlja na pod, tačno na ono mesto koje je mama pokazala.

Zatim vodi svoje gumene čizme u šetnju. Gore-dole po pokretnim stepenicama, prvo hodajući, a zatim skačući, skakućući i mašući kao kraljica. Onda seda na vrh jednih i posmatra kako stepenice gutaju same sebe. „Šta bi se desilo da se stepenice ne poravnaju na vreme?“, pita svoje gumene čizme. Zamišlja kako se razbijaju, padaju i prosipaju po spratu ispod. Pokušava da uhvati pogled svake osobe koja prođe pored nje, i svaki put kad uspe u tome, vazduh poskoči ispred nje kao u starim filmovima koje njena mama gleda. Igra se žmurke s dečakom koji i ne zna da i on učestvuje. Kada ga Mili obavesti da je *pronađen*, pita je zašto joj je kosa *takva*, kažiprstom praveći spirale.

„To su balerine“, odgovara mu. „Noću mi skaču s glave i igraju za mene.“

„Bah“, odgovara on i udara Barbikinom glavom u Transformera, imitirajući pritom zvuk aviona koji se obrušava. „Ne rade one to.“

Mili sad sedi na podu ženske svlačionice. „Znam gde možete da nađete donji veš“, govori nekoj ženi koja se okreće i okreće ispred ogledala kao da pokušava da probuši pod robne kuće. „Je li, a ko si ti?“, pita je žena. Mili sleže ramenima i okreće se ka dvema ženama koje razgovaraju u jednoj od kabina. Može da im vidi noge kroz prostor između vrata i poda. Jedne su bose, a druge u sjajnim Ag čizmama. „Nemojte pogrešno da me razumete“, čini joj se da govore čizme, „ali zar stvarno mislite da je koralnocrvena vaša boja?“ Prsti na bosim nogama izvijaju se malo naviše. „Mislili smo da je to roze“, izgleda joj da odgovaraju.

Mili čeka mamu s muškarcima koji sede na stolicama ispred kabina i čekaju svoje žene, vireći iza tašni i kesa kao uplašene životinje. Obližnji zidovi prekriveni su ogromnim posterima na kojima

Čudesna potraga

se devojke u donjem vešu smeju i grle. Ljudi koji čekaju krišom gledaju u njih. Mili pada na pamet da bi onaj džinovski veš mogao da bude namenjen tim džinovskim devojkaama.

Seda na stolicu pored ćelavog muškarca koji gricka nokte. „Da li ste nekad videli piliće u kofama?“, pita ga.

Čovek spušta ruku na koleno i gleda je krajičkom oka. „Samo čekam svoju ženu, dete“, kaže.

Ona stoji ispod sušilica za ruke u toaletu, jer voli osećaj da joj vetar šušti kroz kosu, kao kad nagne glavu kroz prozor automobila na auto-putu, ili kao da je Supermen koji kruži oko Zemlje. Kako sušilica zna da treba da počne da radi čim stavite ruke ispod nje? To je neverovatno, ali žene u toaletima to ne primećuju i samo u panici zure u ogledalo, pokušavajući da utvrde šta s njima nije u redu pre nego što to neko drugi učini.

Sedi iza biljaka na kraju kafea u robnoj kući i gleda kako se para diže iznad šoljica za kafu. Čovek koji liči na Deda Mraza i dama sa stvarno, stvarno crvenim obrazima naginju se preko svojih šoljica jedno prema drugome. Ne govore ništa, ali se para iz njihovih šoljica ljubi i poigrava im oko lica i iznad glava. Neki drugi čovek jede ne gledajući u svoju ženu, a para iz njegove šoljice gradi divne oblike u vazduhu. Mili nikad nije videla takve oblike. Postoji li uopšte još neki oblik koji je moguće napraviti? Žena s vrlo glasnom decom ima kafu koja diše, ispuštajući dugačke, umorne uzdahe.

U uglu sedi čovek izbornog lica. Nosi crvene tregere i odelo purpurne boje, obema rukama držeći šoljicu s kafom, kao da je tako sprečava da ne odleti. Muva sleće na biljku ispred nje. „Kako bi to bilo kad bi sve moglo da leti?“, šapuće Mili svojim gumenim čizmama, gledajući kako muva sleće s lista na list. Večera bi mogla da vam uleti u usta, nebo bi bilo prekriveno drvećem, ulice bi mogle da menjaju mesta, mada bi mnogi ljudi dobili morsku bolest, a avioni više ne bi bili tako izuzetni.

Čovek izboranog lica duva u kafu tako jako da se tečnost propipa, a para se razdvaja na polovine. Jedan deo kreće se napred, a drugi nagore. On nekoliko minuta pažljivo posmatra šolju, a zatim ponovo duva.

Potom ustaje. Mora da se osloni obema rukama o sto i da se svom snagom odgurne kako bi ustao. Prolazi pored nje i Mili pokušava da sretne njegov pogled, ali on ne gleda u nju. Muva ga sledi, zujeći oko njegovog tela. On zamahuje rukom, pa je spljeska o svoju butinu. Muva pada na zemlju.

Mili na rukama i kolenima puzi do muve i stavlja je na dlan. Primiče je licu, zatvara šaku i posmatra leđa čoveka sa izbornim licem koji izlazi iz kafea, a zatim i kroz glavni ulaz robne kuće.

Mili nalazi svoj ranac ispod stalaže s donjim vešom. Vadi iz njega teglicu koju uvek nosi za svaki slučaj, stavlja je među kolena, otvara poklopac i spušta muvu unutra. Zatvara teglicu i vadi svoju *Knjigu umrlih* i flomastere. „Broj 29“, piše. „Muva u robnoj kući.“ Kroz papir može da vidi obrnuta velika slova kojima je na prethodnoj strani napisala TATA. Lupka flomasterom po svojim gumenim čizmama. Uzima teglicu i prinosi je licu. Kroz pukotinu između veša, u nju gleda lutak koji stoji preko puta. Košulja na njemu je svetloplava, sa žutim palmama. Oči mu izgledaju velike kroz staklo, kao da se nalaze na svega nekoliko centimetara od njenog lica. Ona pomera jedan komad veša tako da može da vidi samo lutkova kolena.

Mili ne ispušta teglicu iz ruku, dok čitavog popodneva čeka da ugleda zlatne cipele. A kada popodne postane noć, poslednja vrata se zaključaju i sve postane crno – vazduh, zvuci, zemlja – njoj se čini da se čitav svet zatvara. Ona priljubljuje lice na prozor, zaklanja ga dlanovima i posmatra ljude kako odlaze prema svojim automobilima s drugim ljudima, svojim muževima i ženama, i momcima i devojkama, decom, bakama, kćerkama, tatama i mamama. Svi se odvoze, svi do jednog, sve dok parking ne ostane toliko prazan da je oči zaboje.

Ona dopuzi nazad do stalaže sa ženskim vešom i vadi sendvič iz ranca. Dok ga jede, posmatra lutka kroz proreze između veša, a on joj uzvraća pogled. „Zdravo“, šapuće Mili. Čuje se samo zujanje sijalica u vitrinama.

Drugi dan čekanja

Mili je nekad mislila da će se, gde god da zaspi, uvek probuditi u svom krevetu. Umela je da zaspi za stolom, na podu kod komšija ili ispred televizora, ali kad god bi se probudila, bila bi ispod svog jorgana i gledala u plafon svoje sobe. A onda se jedne noći probudila u nečijem naručju na pola puta između auta i ulaza u kuću. Kroz poluzatvorene kapke pogledala je u svog tatu. „Pa to si sve vreme bio ti“, prošaputala je sneno.

Drugog dana čekanja, Mili budi zvuk visokih potpetica koje idu prema njoj. Tokom noći raširila se po podu, pa joj sada noge vire ispod stalaže s donjim vešom. Brzo primiče kolena grudima, obgrli ih, zadrži dah i posmatra kako se visoke potpetice udaljavaju od nje. *Klik-klak, klik-klak, klik-klak*. Crne su i sjajne, a crveno nalakirani nokti vire s prednje strane, kao bubamare koje pokušavaju da ispuze iz njih.

Zašto bi je mama ostavila ispod stalaže s donjim vešom čitave noći?

Mili leže na stomak i viri kroz prorez između veša. Zna zbog čega je mama mogla da je ostavi, ali ne želi da misli na to, pa to i ne radi. Lutak je i dalje posmatra. Ona mu maše. To je pažljivo mahanje, prsti joj se savijaju jedan po jedan, sve dok joj se cela

šaka ne skupi u pesnicu. Još nije sigurna da li želi da mu bude prijateljica. Obuva svoje gumene čizme, izvlači se puzeći ispod veša i traži poruku koju je sinoć ostavila na stalaži.

Ovde sam, mama.

Skida je, presavija i ubacuje u ranac. Čovek sa izbornim licem ide prema njoj. Polako korača niz prolaz, prolazi pored nje i odlazi u kafe. Mili ide za njim i posmatra ga iza saksija s biljkama. On sedi kao da mu je to veoma bolno i zuri u kafu. Mili mu prilazi i stavlja ruku na njegovu.

„Da li si nekad video piliće u kofama?“, pita ga.

Čovek gleda u njenu ruku, a zatim podiže pogled ka njoj. „Jesam“, odgovara, izvlačeći ruku iz njene i počinjući da dobuje prstima po stolu.

„I?“, kaže Mili, sedajući na stolicu preko puta njega. „Kakvi su?“

„Baš takvi kako zvuči“, odgovara on.

Mili grize donju usnu. „Da li je mnogo ljudi koje poznaješ mrtvo?“, pita ona.

„Svi“, kaže on, gledajući u kafu.

„Svi?“

„Da. A ti?“, pita je on, i dalje dobujući prstima po stolu.

„Da. Znam dvadeset devet mrtvih stvari“, kaže ona.

„To je dosta.“

„Da.“

On se naginje napred na stolici. „Koliko imaš godina?“, pita je.

Mili prekršta ruke. „A ti?“

„Prvi sam pitao.“

„Hajde da kažemo oboje u isto vreme.“

„Osamdeset sedam.“

„Sedam.“

Čovek se zavali nazad. „Sedam?“

Mili klima glavom. „I po. Skoro osam, u stvari.“

„Mlada si.“

„A ti si star.“

Usne mu se razvlače u osmeh i na obrazima se prave dve rupice. „Čizme ti se slažu s mojim tregerima“, kaže, i dalje udarajući prstima po stolu.

„Tvoji tregeri slažu se s mojim čizmama.“ Mili gleda u njegove ruke. „Zašto lupkaš prstima dok pričaš?“

„Ne lupkam“, odgovara on. „Kucam.“

„Šta kucaš?“

„Sve što kažem.“

„Sve što kažeš?“

„Sve što kažem.“

„A ono što ja kažem?“

„To ne kucam.“

„Hoćeš li da pojedeš to?“, pita ona, pokazujući na kolačić koji stoji na tacni pored kafe.

On gura tacnu s kafom do nje.

Mili gura kolač u usta. „Zašto ne piješ kafu?“, pita ga punih usta, gurajući kafu nazad ka njemu.

„Ne pije mi se.“ On ponovo gura tacnu s kafom prema njoj.

Mili obuhvata šoljicu rukama i nagingje se nad nju, osećajući toplu paru na bradi. „Zašto si je onda naručio?“

„Lepo je kad mogu da stavim ruke na nešto.“

Mili se smeši. „Oh.“ Ona diže noge na stolicu i stavlja bradu na kolena. Na stolu se nalazi dugačka linija malih plastičnih kvadrata veličine njenih jagodica. „Šta je to?“

On sleže ramenima.

„Zar ne znaš?“

On ponovo sleže ramenima.

Mili se nagingje preko stola. „Liči na slova s kompjuterske tastature“, odgovara. „Na ona koja imamo u školi.“ Zatim ponovo prekrsti ruke. „Ali nisu na tastaturi i sva su ista.“

„Tako je“, odgovara on.

„Znači, ipak znaš“, kaže mu ona.

„To su sve crtice. S različitih tastatura.“ On se ponovo naginje napred na stolici. „Znaš šta je crtica?“

„Možda.“

„Crtice se stavljaju između dve reči da bi se dobila jedna.“

„Koja, na primer?“

„Na primer...“ On malo razmišlja.

„Srećan-tužan?“, upita Mili.

„Ne baš.“

„Gladan-pospan?“

„Ne“, odgovara on. „Kao veš-mašina. Ili crveno-beli dres.“

„Ali ne i srećan-tužan?“

„Ne.“

„Ni gladan-pospan?“

„Ne.“

„Zašto ih imaš toliko?“ Linija koju formiraju na stolu dugačka je i prava.

„Skupljam ih.“

„Zašto?“

„Moram nešto da skupljam.“

Mili se seti svoje *Knjige umrljih*. „Ja skupljam mrtve stvari“, kaže ona.

On klima glavom.

Gleda ga u oči dok pruža kažiprst napred i gurka jedan od tastera iz reda. On visi iznad ostalih pod uglom, kao da se napola prevrnuo. Čovek sa izbornim licem se ne pomera. „Stavljaju se i između brojeva“, kaže ona. „Ne samo između reči.“ Ona lako udara drugi taster s crticom i on otklizi preko stola, zaustavljajući se na ivici. On zadržava dah i posmatra kako se taster klacka i pada mu u krilo.

„Nemoj to da radiš“, kaže on, uzimajući ga i vraćajući na mesto.